

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА БІБЛІОТЕКА
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ АГРАРНОЇ НАУКИ, ОСВІТИ І ТЕХНІКИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Заклад вищої освіти «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ТАЛАНОВИТА ОРГАНІЗАТОР, ВЧЕНА-ПРАКТИК, ПЕДАГОГ

присвячено 85-річчю від дня народження,
докторки біологічних наук, професорки
Любові Калинівни ТАРАНЕНКО
(1938–2017)

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ
16 квітня 2024 р.

КИЇВ – 2024

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА БІБЛІОТЕКА
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ АГРАРНОЇ НАУКИ, ОСВІТИ І ТЕХНІКИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Заклад вищої освіти «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**ТАЛАНОВИТА
ОРГАНІЗАТОР, ВЧЕНА-
ПРАКТИК, ПЕДАГОГ**
присвячено 85-річчю від дня
народження докторки
біологічних наук,
професорки
**Любові Калинівни
ТАРАНЕНКО
(1938–2017)**

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

16 квітня 2024 р.

КИЇВ – 2024

Талановита організатор, вчена-практик, педагог: присвячено 85-річчю від дня народження докторки біологічних наук, професорки Любові Калинівни Тараненко: матеріали круглого столу, Київ, 16 квітня 2024 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки, МОН України, ЗВО «ПДУ»; наук. ред. В.А. Вергунов. – Вінниця: ТВОРИ, 2024. – 228 с.

ISBN 978-617-552-595-1

До збірника увійшли матеріали круглого столу «Талановита організатор, вчена-практик, педагог»: присвячено 85-річчю від дня народження докторки біологічних наук, професорки Любові Калинівни Тараненко.

Книга розрахована на науковців, істориків природознавства, аспірантів, докторантів, викладачів, спеціалістів аграрної науки та всіх, хто цікавиться історією розвитку вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи.

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Голова: **Вергунов В.А.**, д-р с.-г. наук, д-р іст.наук, професор, академік НААН;

Секретар: **Нижник С.В.**, канд. іст. наук.

Члени:

Анненков І.О., канд. іст. наук;

Анненкова Н.Г., д-р іст. наук, доцент;

Бей Р.В., д-р.іст. наук, с.н.с, член-кор. НААН;

Бородай І.С., д-р іст. наук, професор;

Демуз І.О., д-р.іст. наук, професор

Капралюк О.В., канд.с-г.н.

Каштанова Т.В., канд.іст.н.

Корзун О.В., д-р іст. наук, доцент

Кучер В.І., д-р іст. наук, професор;

Підгайна Т.М., канд. іст. наук;

Татарчук Л.М., канд. іст. наук;

Уткін О.І., д-р іст. наук, професор;

Щебетюк Н.Б., д-р іст. наук, с.н.с.

Юрчак Е.В., канд.іст.наук.

Друкується згідно з рішеннями вченої ради
Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН
(протокол № 2 від 29 лютого 2024 р.)

	Venus	9,8			5,8		
	Гермес	8,5			6,3		
1	Venus/ Гермес	5,0	-6,9	0,1	8,0	37,3	9,5
1	Гермес/ Venus	9,0	-15,5	-0,9	8,5	46,6	12,0
	Aqathe	4,4			8,2		
	Гладіатор	0,8			6,8		
1	Aqathe/ Гладіатор	5,3	-7,8	-0,7	8,5	3,7	1,4
1	Гладіатор/ Aqathe	3,2	-24,9	-4,5	6,8	-17,1	-1,0

Вивчено успадкування і прояв гетерозису господарсько-цінних ознак у гібридів першого покоління льону-довгунця. Виявлено, що найбільш вдалими компонентами для схрещувань являються сорти, які мають високий рівень розвитку елементів продуктивності.

Джерела та література

1. Fonseca S. Hybrid vigor in a seven parent diallel cross in common winter wheat (*Triticum aestivum* L.)/S. Fonseca, F. L. Patterson // Crop Science. – 1968. – Vol. 8. № 1.– P. 85-88.
2. Matzinger D. F. Diallel cross in *Nicotiana tabacum*./ Matzinger D. F., Mannand T.J.,Cockerham C. C. // Crop Science, 1962. –2:238/286.
3. Griffing B. Analysis of quantitative gene-action by constant patent regression and related techniques / B. Griffing // Genetics. – 1950. – V. 35. – P. 303-321.

ВИКОРИСТАННЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ ІНДЕКСІВ В ТЕХНОЛОГІЇ ДОБОРУ ПРОДУКТИВНИХ ГЕНОТИПІВ ГРЕЧКИ ЇСТИВНОЇ В СЕЛЕКЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ ПДАУ

**Тищенко В.М., Криворучко Л.М., Дубенець М.В.,
Сакало М.В., Котелевський Є.Ю.**

Полтавський державний аграрний університет (м. Полтава)

Головною метою селекціонера є створення більш врожайних сортів, з добре виповненим тонкоплівчастим насінням, крупа з яких має високу харчову якість. Для отримання стабільних врожаїв, вирівняного зерна, рослини гречки повинні мати короткий період цвітіння, обмежену здатність до гілкування, стійкість до хвороб і осипання. Важкий напрям – зміна архітекtonіки рослини, тобто створення форм з заблокованою пазушною і апікальною меристемою, в яких забезпечується генетичний контроль інтенсивності гілкування, різко підвищується продуктивне співвідношення зерна і соломи, співвідношення між виповненим і щуплим зерном, здатність утворювання плодів,

прискорюється проходження фенологічних фаз, скорочення вегетаційного періоду.

Науково-виробничий центр селекції та насінництва польових культур Полтавського державного аграрного університету має багаторічний досвід в селекції таких сільськогосподарських культур як пшениця озима м'яка, горох посівний, просо посівне. Вже цілий ряд сортів цих культур внесені в Державний реєстр сортів рослин України і широко вирощуються в різних регіонах України. Надбаний досвід в селекції дозволяє селекційному центру використовувати багаторічні напрацювання в теорії добору польових культур розширити перелік сільськогосподарських культур для створення нових сортів. Так, зайнявшись селекцією гречки їстівної (*Fagopyrum esculentum*) в процесі досліджень була виділена перспективна селекційна лінія.

В подальшому методом багаторазового індивідуального добору при застосуванні селекційних індексів (збирального та індексу щільності китиці) був створений сорт гречки їстівної Медова. Сорт в системі Українського інституту експертизи сортів проходив польові та лабораторні дослідження в 2018; 2019 роках і був внесений в Державний реєстр сортів рослин України за 2 роки.

Слід зазначити, що в конкурсному випробуванні в умовах селекційного центру ПДАУ він формував врожайність (2017р.) на рівні 38,0 ц/га, а в господарстві «Агроєкологія» Шишацького району Полтавської області на площі 40 га урожайність становила 4,0 т з га. За кліматичними зонами України (8 закладів експертизи) максимальна урожайність формувалася від 24,3 ц/га (Волинський ОДЦЕСР) до 32,5 ц/га (Тернопільський ОДЦЕСР), що становило добавку врожаю по відношенню до стандарту (усереднена врожайність сортів, що пройшли реєстрацію за 5 попередніх років) від 22,0% до 72,1%.

Сорт гречки Медова поєднує стійкість до вилягання з високою продуктивністю і характеризується підвищеними технологічними якістьми. Наявність маркерної ознаки (скорочене третє міжвузля) робить добір в популяції сорту простим і ефективним. При використанні цієї маркерної ознаки та збирального індексу і індексу щільності китиці були отримані перспективні лінії, одна з яких за своїми адаптивними властивостями та високою продуктивністю була передана в Державне сортовипробування і названа сортом Медова. Сорт гречки Медова за кліматичними зонами України має вихід крупі від 74,3-76,3%, з крупністю ядра 53,8-61,8%. Тривалість періоду вегетації становить від 84 до 108 діб, а маса 1000 зерен в межах від 30,6 г до 32,3 г.

Таким чином, використання сучасних методів добору дозволило виділити сорт гречки їстівної Медова з урахуванням маркерів скоростиглості з підвищеним збиральним індексом і індексом щільності китиці. Селекційний центр ПДАУ планує і надалі продовжувати селекцію гречки їстівної, використовуючи вже існуючі напрацювання.

ЗМІСТ

ВІТАННЯ (Гадзало Я.М.)	3
Вергунов В.А. ПЕРЕДНЄ СЛОВО ВІД ОРГАНІЗАТОРІВ КРУГЛОГО СТОЛУ «ТАЛАНОВИТА, ВЧЕНА, ПРАКТИК, ПЕДАГОГ», ПРИСВЯЧЕНОГО 85-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВИДАТНОЇ ВЧЕНОЇ СЕЛЕКЦІОНЕРКИ-ГЕНЕТИКА, ПЕДАГОГІНИ, ДОКТОРКИ БІОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРКИ ЛЮБОВІ КАЛІНІВНИ ТАРАНЕНКО (1938–2017).....	4
Іванишин В.В. НАШІ ВИПУСКНИКИ, НАША ГОРДІСТЬ: ЛЮБОВ КАЛІНІВНА ТАРАНЕНКО.....	8
<i>Історія агробиологічної науки й освіти та біографістика</i>	
Бочкар'юв А.М., Бочкар'юва Л.П. ЗГАДКА ПРО ЛЮБОВ КАЛІНІВНУ ТАРАНЕНКО.....	10
Бухта Г.О. ПИТАННЯ СЕЛЕКЦІЇ КРУП'ЯНИХ І ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ УЧЕНИХ-СЕЛЕКЦІОНЕРІВ НААН У 60-90 РР. ХХ СТ. ТА НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.	11
Вільчинська Л.А. ТИТАНУ ГРЕЧАНОЇ НИВИ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ.....	16
Дегодюк Е.Г. ЯСКРАВІЙ МЕТЕОРИТ НА НЕБОСХИЛІ АГРАРНОЇ НАУКИ.....	20
Динник О.В. СПОГАДИ ПРО НАСТАВНИКА.....	21
Дупляк О. Я ДОЛЮ ВИБРАЛА СОБІ САМА.....	23
Жемойда В. Л., Макаручук О. С., Спряжка Р. О. НАУКОВЕЦЬ. ЛЮДИНА. ПАТРІОТ.....	26
Каміньський В., Доронін А. ТАРАНЕНКО ЛЮБОВ КАЛІНІВНА – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, НАСТАВНИК	28
Каражбей П.П. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА НАУКОВО-ВИРОБНИЧА СПАДЩИНА ТАРАНЕНКО ЛЮБОВ КАЛІНІВНИ – ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО-СЕЛЕКЦІОНЕРА-ГЕНЕТИКА.....	30
Кириченко Б.Й. ВИРОБНИЧО-НАУКОВІ СИСТЕМИ «ГРЕЧКА».....	32
Кирий П.І. НОВАТОРСТВО В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ТОМАТИВ У ЗАКРИТОМУ ҐРУНТІ.....	33
Левченко Т.М. ЛЮБОВ КАЛІНІВНА ТАРАНЕНКО – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ ГЕНЕТИК - СЕЛЕКЦІОНЕР	36
Лямець Л.І. ПОПУЛЯРИЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРКИ Л.К. ТАРАНЕНКО В УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ГЕНЕТИКІВ І СЕЛЕКЦІОНЕРІВ ІМЕНІ М.І. ВАВИЛОВА	38
Нижник С.В. ВНЕСОК ВЧЕНИХ-ГЕНЕТИКІВ Л.К. ТАРАНЕНКО ТА О.О. СОЗІНОВА У РОЗВИТОК ГАЛУЗІ: ТОЧКИ ДОТИКУ.....	41
Новак Т.В. ПРІОРІТЕТНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ В СЕЛЕКЦІЇ ГРЕЧКИ.....	43
Перевертун Л.І. СПОГАДИ ПРО ТАРАНЕНКО ЛЮБОВ КАЛІНІВНУ..	43
Повидало М. В., Таранухо М. П., Ковальчук С. О. ДОСЯГНЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ ГРЕЧКИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ НАУКОВОМУ ЦЕНТРІ	

«ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ».....	44
<i>Проданник А.М.</i> ЛЮБОВ КАЛИНІВНА ТАРАНЕНКО – ПРИКЛАД СПРАВЖНЬОГО ПАТРІОТИЗМУ.....	47
<i>Рарок В.А.</i> СПОГАДИ ПРО ВЧЕНОГО, ПРОФЕСОРА, ДОКТОРА БІОЛОГІЧНИХ НАУК, СЕЛЕКЦІОНЕРА ТАРАНЕНО ЛЮБОВ КАЛИНІВНУ.....	47
<i>Роїк М.В.</i> СЛОВО ПРО ВЧЕНУ.....	48
<i>Сич З.</i> ТАРАНЕНКО ЛЮБОВ КАЛИНІВНА: ПОЄДНАННЯ НАУКИ, ВИРОБНИЦТВА І ЛЮДЯНОСТІ.....	51
<i>Тригуб О.В.</i> ПРО УЧЕНОГО, ВЧИТЕЛЯ, ЛЮДИНУ – ТАРАНЕНКО ЛЮБОВ КАЛИНІВНУ.....	53
<i>Хареба В.</i> ЛЮДИНА, ТАЛАНОВИТИЙ ВЧЕНИЙ СЕЛЕКЦІОНЕР-ГЕНЕТИК, ПЕДАГОГ, МУДРИЙ КЕРІВНИК.....	55

***Генетика, селекція, насінництво та технологія вирощування
сільськогосподарських культур***

<i>Апостол Т.М.</i> НАУКОВЕ ПІДГРУНТЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАПОЧАТКУВАННЯ ПРИРОДНО-СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО РАЙОНУВАННЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ	57
<i>Бордюк А.М., Сіроштан А.А.</i> ВМІСТ РОЗЧИННИХ ЦУКРІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ НОРМ ПЕРЕДПОСІВНОГО ВНЕСЕННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ.....	59
<i>Булега Ю.М.</i> АДАПТАЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ДО ЗМІН КЛІМАТУ	60
<i>Бурлак Г.В.</i> ВАСИЛЬ ЄГОРОВИЧ ТАЇРОВ (1859–1938) – ЗАСНОВНИК ПЕРШОЇ ДОСЛІДНОЇ ВИНОРОБНОЇ СТАНЦІЇ (до 165-річчя від дня народження вченого).....	63
<i>Володіна Г. Б.</i> СТВОРЕННЯ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ З ВИСОКОЮ ПРОДУКТИВНІСТЮ ТА ЯКІСТЮ ЗЕРНА.....	66
<i>Грасс Є. О., Щербатюк А. Б., Гаврилюк О. С.</i> ТЕХНОЛОГІЇ ВЕГЕТАТИВНОГО РОЗМНОЖЕННЯ СУНИЦІ.....	68
<i>Гуменюк О. В., Муха Т. І., Пахович Н. М., Капленко С. М.</i> СТВОРЕННЯ СТІЙКИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ПРОТИ ОСНОВНИХ ЗБУДНИКІВ ЛИСТОВИХ ХВОРОБ.....	70
<i>Данилевич В.Ю.</i> ІНСТИТУТ ЦУКРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ СЕЛЕКЦІЇ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ У 20-30 РОКИ ХХ СТ.....	72
<i>Дефорж Г.В.</i> АКАДЕМІК В.І. ЛИПСЬКИЙ (1863–1937): ВЧЕНИЙ-ФЛОРИСТ, СИСТЕМАТИК РОСЛИН, БОТАНІКО-ГЕОГРАФ, ЗНАВЕЦЬ ГЕРБАРНОЇ СПРАВИ ТА РОБОТИ БОТАНІЧНИХ САДІВ	75
<i>Дмитрик П.М.</i> ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ НА БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО	78

<i>Дяків С.В., Мерленко І.М., Зінчук М.І.</i> ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФЕРМЕНТАТИВНОЇ АКТИВНОСТІ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ СТАНУ ГРУНТУ	80
<i>Євдокимов Д.С., Олійник Б. І., Гаврилюк О.С.</i> ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ЯБЛУНІ.....	84
<i>Євдокимов Д.С., Сущик Д. П., Костюченко Є. С., Гаврилюк О.С.</i> АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЛОХИНИ В СВІТІ.....	86
<i>Задорожна О. А.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ В СЕЛЕКЦІЇ ПРОСА.....	88
<i>Замліла Н. П., Гуменюк О. В.</i> СТАБІЛЬНІСТЬ ТА ПЛАСТИЧНІСТЬ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	90
<i>Каліцінська О.Б., Заїма О.А.</i> ВПЛИВ ПРОТРУЙНИКІВ І МІКРОДОБРИВА НА БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ.....	93
<i>Канко С. М.</i> ДО ІСТОРІЇ КАУЧУКІВНИЦТВА НА ПОЛТАВЩИНІ.....	94
<i>Капралюк О.В.</i> ВНЕСОК МІНІСТЕРСТВА ЗЕМЛЕРОБСТВА ТА ДЕРЖАВНИХ МАЄТНОСТЕЙ У НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.	97
<i>Клименко М.Б.</i> ПИТАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗБЕРІГАННЯ ЗЕРНОВИХ У ПРАЦЯХ ТОМАША РИЛЬСЬКОГО (1838-1924).....	99
<i>Коломієць Н.Д.</i> ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СЕЛЕКЦІОНЕР КОТКО ІВАН КОСТЯНТИНОВИЧ (1922-2010).....	101
<i>Корзун О.В.</i> ЖИТТЄВІ ТА ТВОРЧІ ТРАЄКТОРІЇ ВЧЕНИХ – С.М. ВИНОГРАДСЬКОГО (1856–1953) ТА І.С.ОВСІНСЬКОГО (1855–1909).....	104
<i>Корнєва К. А., Костюченко Є. С., Сущик Д. П., Гаврилюк О.С.</i> УРОЖАЙНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ОЖИНИ.....	107
<i>Корягін О. М., Остапєць Т. А, Бочарова М. І., Міняйло В. Д.</i> СТАН ВИВЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ ЛЮЦЕРНИ У ННЦ «ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НААН».....	110
<i>Криворучко М.М., Поплавський В.В., Гаврилюк О. С.</i> СУЧАСНІ СИСТЕМИ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОЩУВАННЯ СМОРОДИНИ ЧОРНОЇ.....	111
<i>Круть М.В.</i> БАЗА ДАНИХ ІННОВАЦІЙ ЩОДО НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН НА СТІЙКІСТЬ ДО ХВОРОБ ТА ШКІДНИКІВ.....	113
<i>Кулініч О.О., Кандаурова К.Ф.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЧИНИ ПОСІВНОЇ У ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ.....	116
<i>Кунєць В. В., Лакт іюнова Т. М., Парасочка І. Ф.</i> ПРОФЕСОР М. К. КРУПСЬКИЙ – ВИДАТНИЙ УЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ ТА ОРГАНІЗАТОР ГРУНТОЗНАВЧОЇ НАУКИ (1903–1986): ВИТОКИ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ.....	118
<i>Кушим А. В., Царюк К. А., Гаврилюк О.С.</i> СОРТОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ СОРТІВ ГРУШІ В УКРАЇНІ.....	121

<i>Листуха М.М., Сіроштан А.А., Кавунець В.П., Дергачов О.Л.</i> ВПЛИВ ПОПЕРЕДНИКІВ І СТРОКІВ СІВБИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	123
<i>Лінсвич Г.К.</i> РОЛЬ ЗЕМСЬКОЇ СТАТИСТИКИ У ЗАПОЧАТКУВАННІ ВИВЧЕННЯ СОРТІВ ВИРОЩУВАНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	124
<i>Мамрай В.В.</i> СЕЛЕКЦІЙНІ ДОСЛІДНІ УСТАНОВИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.	126
<i>Мерленко І.М.</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФЕРМЕНТОВАНИХ ДОБРИВ В УМОВАХ НЕСТАЧІ ТРАДИЦІЙНИХ ОРГАНІЧНИХ ДОБРИВ.....	128
<i>Мерленко І.М., Зінчук М.І.</i> БАР'ЄРИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА.....	130
<i>Мишак А. А.</i> СЕЛЕКЦІЯ ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ.....	132
<i>Мокріснюк В.А.</i> НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПІДБОРУ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ДЛЯ ГРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ УМОВ	135
<i>Мокріснюк В.А., Корніснюк Т.М.</i> ПРОДУКТИВІНІСТЬ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМИ ВИСІВУ НАСІННЯ І УДОБРЕННЯ В ПОЛІССІ.....	136
<i>Мурашко Л. А., Кириленко В. В., Гуменюк О. В.</i> СТУПІНЬ ПРОЯВУ ТРАНСГРЕСІЇ В ПОПУЛЯЦІЯХ F_2 ЗА УСПАДКУВАННЯМ МАСИ ЗЕРНА З ГОЛОВНОГО КОЛОСА.....	138
<i>Муха Т. І., Гуменюк О. В., Кириленко В. В.</i> СТУПІНЬ ПРОЯВУ ТРАНСГРЕСІЇ ТА КОЕФІЦІЄНТ ВАРІАЦІЇ ДОВЖИНИ ГОЛОВНОГО КОЛОСА В ПОПУЛЯЦІЯХ F_2 ТА F_3 <i>TRITICUM AESTIVUM L</i>	140
<i>Муха Т. І., Гуменюк О. В., Кириленко В. В., Лісова Г.М.</i> ГІБРИДОЛОГІЧНИЙ СИНТЕЗ F_2 ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА РЕЗИСТЕНТНІСТЮ ПРОТИ ЗБУДНИКА <i>SEPTORIA TRITICI</i> Rob.et.Desm.....	143
<i>Непран І.В.</i> ПЕРСПЕКТИВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НУТУ В УМОВАХ СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	145
<i>Олефіренко Б.А., Заїма О.А., Сіроштан А.А., Кавунець В.П.</i> УРОЖАЙНІСТЬ ТА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ ЗА ОБРОБКИ ПОСІВІВ ІНСЕКТИЦИДАМИ.....	148
<i>Олійник Б. І., Кушим А. В., Гаврилюк О.С.</i> ПОХОДЖЕННЯ ТА ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК МАЛИНИ РЕМОНТАНТНОЇ.....	149
<i>Опара Н.М.</i> СТО СЛАВЕТНИХ РОКІВ.....	151
<i>Панасюк А. О.</i> ПУБЛІКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРА ВАСИЛЯ ІВАНОВИЧА АЛЬБІЦЬКОГО.....	154
<i>Пикало С.В., Юрченко Т.В., Харченко М.В.</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ МОРОЗОСТІЙКІСТЮ І УМОВАМИ ЗАГАРТУВАННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ.....	158

Пилипчук О.Я. МИХАЙЛО МАКСИМОВИЧ – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ, МИСЛИТЕЛЬ-ГУМАНІСТ.....	160
Правдзіва І. В. , Василенко Н. В. , Хорошко Н. М. ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕНОТИПІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ПОЄДНАННЯМ УРОЖАЙНОСТІ ТА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ЗЕРНА.....	162
Ратошнюк В.В., Ратошнюк В.І. ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ ЗЕРНА ЛЮПИНУ ВУЗЬКОЛИСТОГО В УМОВАХ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ	164
Рогожа М.М. МИКИТА ШАПОВАЛ (1882-1932): КРОКИ ДО ВИРІШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ПИТАННЯ (ДОБА ДИРЕКТОРІЇ УНР)	167
Роїк М.В., Громовий С.М. АНАЛІЗ ВИРОЩУВАННЯ ГРЕЧКИ В УКРАЇНІ З 2016 ПО 2023 РР ТА ВПЛИВ РФ.....	170
Романчук Л.О. НЕТРАДИЦІЙНІ НИШЕВІ ОВОЧЕВІ КУЛЬТУРИ ЗА ЗМІНИ АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВ (ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В РЖ «АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ».....	174
Самородов В. М. , Халимон О. В. УЗАГАЛЬНЕННЯ В. Д. МЕДИНЦЯ – ВИЗНАЧНЕ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ НАДБАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ АГРОНОМІЇ ХХ СТ.	177
Самородов В.М., Шиян О.О. АРАХІС НА ПОЛТАВЩИНІ: ПЕРШІ СПРОБИ ІНТРОДУКЦІЇ ТА КУЛЬТИВУВАННЯ (1909–1967).....	179
Станкова М.Д. КОНТРОЛЬ В ГАЛУЗІ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ВОДОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	181
Страхоліс І.М. СТВОРЕННЯ ДЕТЕРМІНАНТНИХ СОРТІВ ГРЕЧКИ	183
Тимошенко О. О., Мирончук В. П. ЕФЕКТ ГЕТЕРОЗИСУ ТА УСПАДКУВАННЯ ОЗНАК У ГІБРИДІВ F ₁ ЛЬОНУ-ДОВГУНЦЯ.....	186
Тищенко В.М., Криворучко Л.М., Дубенець М.В., Сакало М.В., Котелевський Є.Ю. ВИКОРИСТАННЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ ІНДЕКСІВ В ТЕХНОЛОГІЇ ДОБОРУ ПРОДУКТИВНИХ ГЕНОТИПІВ ГРЕЧКИ ЇСТІВНОЇ В СЕЛЕКЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ ПДАУ.....	188
Тригуб О.В. ЕКОЛОГО-ГЕНЕТИЧНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ ГРЕЧКИ В УКРАЇНІ.....	190
Федоренко М.В., Близнюк Р.М., Іванцова Л.В., Федоренко І.В. ТРАНСГРЕСИВНА МІНЛИВІСТЬ У ГІБРИДНИХ ПОПУЛЯЦІЯХ F ₂ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА ЕЛЕМЕНТАМИ ПРОДУКТИВНОСТІ.....	193
Філіцька О.О., Лозінський М.В., Устинова Г.Л., Самойлик М.О. ОСОБЛИВОСТІ УСПАДКУВАННЯ КІЛЬКОСТІ ЗЕРЕН ГОЛОВНОГО КОЛОСА У F ₁ ТА РОЗЩЕПЛЕННЯ У F ₂ ЗА ГІБРИДИЗАЦІЇ РІЗНИХ ЗА ВИСОТОЮ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	195
Харченко М.В., Юрченко Т.В., Пикало С.В. ПОСУХОСТІЙКІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ РОЗВИТКУ РОСЛИН.....	197
Хорошко Н. М. , Правдзіва І. В. , Василенко Н. В. ХАРАКТЕРИСТИКА СОРТІВ <i>TRITICUM AESTIVUM</i> L. ЗА ВИСОТОЮ РОСЛИН	199

<i>Царюк К. А., Корнєва К. А., Гаврилюк О.С.</i> МОРФОЛОГІЯ ЧЕРЕШНІ ТА ЇЇ ВИМОГИ ДО УМОВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	201
<i>Чалаван В. А.</i> ВНЕСОК ПІВДЕННО-РОСІЙСЬКОГО ТОВАРИСТВА ЗАОХОЧЕННЯ ЗЕМЛЕРОБСТВА І СІЛЬСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У НАСІННИЦТВО ТА СЕЛЕКЦІЮ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ.....	204
<i>Шпакович І.В., Ковалишина Г.М., Пустовойт Л.А.</i> СТІЙКІСТЬ ДО ВОДНОГО ДЕФІЦИТУ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ.....	209
<i>Щебетюк Н.Б.</i> МЕТОДИКА ПОЛЬОВОГО ДОСЛІДУ ПРОФЕСОРА АГРОНОМІЇ В.Г. РОТМІСТРОВА	210
<i>Щербатюк А. Б., Грасс Є. О., Гаврилюк О. С.</i> ТЕХНОЛОГІЇ ВЕГЕТАТИВНОГО РОЗМНОЖЕННЯ СУНИЦІ.....	212
<i>Юрчак Е. В.</i> СТАНОВЛЕННЯ ЗАСЛУЖЕНОГО ЛІКАРЯ УКРАЇНИ, КАНДИДАТА МЕДИЧНИХ НАУК В.П. ЮРЧАКА (1936–1996) ЯК ОСОБИСТОСТІ ТА НАУКОВЦЯ.....	216
<i>Юрченко Т.В., Пикало С.В., Бордюг А.М.</i> МОРОЗОСТІЙКІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ЗМІН КЛІМАТУ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	219

Текст подано в авторській редакції.

**Відповідальність за достовірність змісту поданих матеріалів
несуть автори публікацій**